

Wacław Umiński

Działalność Biblioteki Zgromadzenia Księży Misjonarzy w Krakowie w roku 2009

Fides: Biuletyn Bibliotek Kościelnych 1-2 (28-29), 92-95

2009

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KS. WAĆLAW UMIŃSKI CM¹

DZIAŁALNOŚĆ BIBLIOTEKI ZGROMADZENIA KSIĘŻY MISJONARZY W KRAKOWIE W ROKU 2009

W roku 2009 w Bibliotece Zgromadzenia Księża Misjonarzy w Krakowie kontynuowano prace w ramach wieloletniego projektu mającego na celu konserwację i ochronę zbiorów biblioteki². W ramach zadania z udziałem środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego³ zakupiono wyposażenie do pracowni konserwatorsko-introligatorskiej: prasę stołową, prasę belkową, gilotyńę do papieru i skóry oraz specjalistyczny odkurzacz do zbiorów. Urządzenia te wykorzystano podczas konserwacji zachowawczej realizowanej w pomieszczeniach biblioteki.

Kolejnym etapem projektu była konserwacja pełna przeprowadzona w pracowniach konserwatorskich w Gostyniu i Włocławku. Poddano jej 4 inkunabuły. Były to następujące dzieła:

¹ Misjonarz, nauczyciel akademicki na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII w Krakowie, w Instytucie Teologicznym Księża Misjonarzy w Krakowie, dyrektor Archiwum i Biblioteki Zgromadzenia Księża Misjonarzy w Krakowie, kustosz Muzeum Historyczno-Misyjnego Zgromadzenia Księża Misjonarzy w Krakowie.

² Szerzej o pracach prowadzonych w minionych latach zob. Umiński, Waćlaw (2008). Ochrona i konserwacja zabytkowego zbioru Biblioteki Misjonarskiej w Krakowie na Stradomiu w roku 2008. *FIDES Biuletyn Bibliotek Kościelnych* nr 1-2 (26-27), s. 22-27.

³ Zadanie 1059/09 – „Konserwacja zabytkowego zbioru Biblioteki Księża Misjonarzy”. Prace te zrealizowano w ramach programu Dziedzictwo Kulturowe, Priorytet II – Rozwój instytucji kulturalnych.

1. Bonawentura S., *Commentarii in quattuor libros Sententiarum Petri Lombardi*, [sine loco et anno], inkunabuł?, F. 32x21, pag. nlb., syg. 38 – III – B.
2. Bonawentura S., *Questiones super I-mo Sententiarum libro*, [sine loco et anno], F. 32x21, [Po roku 1491], syg. 52 – III – B⁴.
3. Pseudo – Petrus de Palude, *Sermones Thesauri novi de sanctis*, Strassburg [Typ. Paludani] 1486, F. 30x22, syg. 66 – III – B [klocek]⁵
4. Guillelmus Parisiensis, *Postilla super Epistostolas et Evangelia*, Strassburg [Typ. Iordani = Ge. Husner], 8 I 1488, 30x22, syg. 66 – III – B [klocek]⁶

Konserwacja ta obejmowała szereg różnych czynności. Po przeprowadzeniu dezynfekcji sporządzoną wstępną dokumentację fotograficzną każdego obiektu. Odłączono oprawę od bloku i podzielono blok na poszczególne karty. Następnie papier poddano czyszczeniu mechanicznemu i chemicznemu. Uzupełniono wszelkie ubytki i przedarcia. Po tych zabiegach księgę na powrót zszyto z zachowaniem pierwotnego układu więzów. W przypadku klocka oznaczonego syg. 66 III B i książki oznaczonej sygnaturą 38 III B wykonano nową oprawę. Natomiast w odniesieniu do książki o sygnaturze 52 III B wykorzystano dotychczasową oprawę. Na końcu sporządzono dokumentację fotograficzną i wykonano pudła ochronne dla każdego z obiektów⁷.

W trakcie trwania konserwacji pełniej wszystkie woluminy zostały zmikrofilmowane w Sekcji Reprografii Biblioteki

⁴ Obydwa dzieła Bonawentury są komentarzem do *Sentencji* Piotra Lombarda, podstawy w nauczaniu filozofii scholastycznej.

⁵ Treścią tego dzieła są kazania o życiu świętych.

⁶ W tym dziele zawarte są krótkie postylle do ewangelii całego roku.

⁷ Ciesielska, Agnieszka (2009). *Dokumentacja konserwatorska inkunabułu Commentarii in quattuor libros... św. Bonawentury ze zbiorów Biblioteki Zgromadzenia Księży Misjonarzy w Krakowie*, sygn. 38 - III – B. Włocławek; Ciesielska, Agnieszka (2009). *Dokumentacja konserwatorska inkunabułu Questiones super I-mo Sententiarum libro, św. Bonawentury, ze zbiorów Biblioteki Zgromadzenia Księży Misjonarzy w Krakowie*, sygn. 52 – III – B. Włocławek; Wawrzyniak-Lukasiewicz, Katarzyna (2009). *Dokumentacja konserwatorska inkunabułu (66 - III – B) ze zbiorów Biblioteki Zgromadzenia Księży Misjonarzy św. Wincentego a Paulo w Krakowie*, Gostyń.

Jagiellońskiej. We własnym zakresie wykonano również zdjęcia cyfrowe, które zostaną udostępnione w Bibliotece Cyfrowej Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

W budynku, w którym mieści się m. in. biblioteka misjonarska w kwietniu rozpoczął się remont generalny. W jego ramach w magazynie zbiorów specjalnych wymieniono grzejniki i okna⁸. Największe zmiany dokonały się jednak w czytelni i wypożyczalni. Po wykonaniu nowej wylewki położono specjalną wykładzinę antypoślizgową. Założono nowe oświetlenie. Do czytelni zakupiono nowe regały stacjonarne i przesuwne oraz stoły. Utworzono nowe stanowiska komputerowe i założono bezprzewodową sieć internetową umożliwiającą korzystanie z katalogów oraz pracę bieżącą za pomocą komputerów przenośnych. W celu lepszej kontroli zamontowano system alarmowy i monitoring wizyjny.

W Bibliotece Jagiellońskiej jesienią i na początku zimy poddano dezynfekcji łącznie 120 mb książek, głównie z XIX wieku. Po odkażeniu przewieziono je do budynku biblioteki misjonarskiej, gdzie poddano je stosownej kwarantannie. Książki te następnie oczyszczono z kurzu i nalotu pleśniowego przy pomocy odkurzaczy z filtrem wodnym i ułożono w nowym miejscu na regałach.

We wrześniu i w grudniu w bibliotece przeprowadzono konserwację zachowawczą 171 starodruków. Na początku oczyszczono mechanicznie poszczególne woluminy. Kolejnym etapem było czyszczenie chemiczne opraw skórzanych i pergaminowych oraz nasycenie ich woskiem, który poprawia elastyczność skór i zapobiega nadmiernemu wysychaniu. Dokonano również reparacji uszkodzeń mechanicznych opraw książek, sklejono pęknięcia i przedarcia, poprawiono zniszczone konstrukcje książek. Szczegółowy opis i wykaz pozycji zawiera dokumentacja konserwatorska⁹.

⁸ Była to kontynuacja prac rozpoczętych w poprzednim roku. Wymieniono wtedy większość okien w całym budynku i jak również grzejniki.

⁹ Ciesielska, Agnieszka; Wawrzyniak-Łukaszewicz, Katarzyna; Winiarczyk, Marta (2009). *Konserwacja zachowawcza wybranych starodruków z Biblioteki Zgromadzenia Księża Misjonarzy św. Wincentego a Paulo w Krakowie. Dokumentacja konserwatorska*, Kraków (mps w AMS).

W grudniu ubiegłego roku otwarto w Muzeum Historyczno-Misyjnym Zgromadzenia Księży Misjonarzy wystawę pt. „Druki ulotne, klocki, konwoluty”, której celem była prezentacja wybranych woluminów poddanych konserwacji pełnej i zachowawczej. Zwiedzający mogli również zapoznać się szczegółowo z etapami konserwacji dzięki tablicom poglądowym, które towarzyszyły wystawie.

Podsumowując rok 2009 dla biblioteki Stradomskiej był nie tylko ważnym ze względu na kontynuację konserwacji, ale także z punktu widzenia wszelkich prac remontowych. Modernizacja czytelni i wypożyczalni z pewnością przyczyni się do usprawnienia funkcjonowania biblioteki. W bieżącym roku modernizacja biblioteki jak i konserwacja będą w miarę możliwości kontynuowane.